

(Гардијан, 14.01.2010)

Дозволите да поновим. Пре шест месеци разматрао сам најновије парче тероризма које је, захваљујући министру унутрашњих послова Алану Џонсону (Alan Johnson), процурило из владиног Кобра-бункера [\[1\]](#). Наводно, свињски грип је таманио нацију. БиБиСи је сваке вечери свирао статистику о томе шта “би се могло догодити” ако “смртоносни вирус” ухвати маха. Главни медицински званичник, сер Лиам Доналдсон (Sir Liam Donaldson), разбацивао се свакојаким бројкама које су му падале на ум, и најзад се задовољио са 65.000 оних који би могли умрети, што би могло дневно бити и до 350 лешева.

Доналдсон је тачно знао шта се може догодити. Медији су пошизили. Светска здравствена организација (WHO) је прогласила “аларм шестог нивоа” како би “свет припремила за неминовни напад”. Онај брзоплети вирусолог, Џон Оксфорд (John Oxford), рече да ће пола становништва бити заражено и да му је најскромнија процена да ће бити 6.000 мртвих.

“Андромедин сој” [\[2\]](#) је опседао Земљу, а прве жртве су му, очигледно, постали научници. Почело је грозничаво нагомилавање лекова, а проналажени су и кључни стручњаци који ће бити од одлучујућег значаја за спасавање будућности човечанства. Кобра је узбунила и војску. Активирани су и мртвачнице да буду спремне. Партија зелених је окривила интензивно и масовно свињогојство. Гардијан је издао и списак “Најпродаванијих 10 књига о пошастима”.

Ако би се ико усудио да посумња у ово лупетање, Доналдсон би их дисквалификовао као “екстремисте”. Када су људи почели јављати да је свињски грип чак блажи и од обичног грипа, он их је оптуживао да су несвесни опасности и казао „само ви сачекајте следећу зиму“. Већ је купио 32 милиона маски и потрошио више од 1 милијарде фунти стерлинга на Тамифлу и вакцине. Хирурзи су одбијали пријем онима који су показивали симптоме грипа и упућивали их на државну “врућу телефонску линију” преко које су се наручивали лекови и давали без прегледа или лекарског рецепта. Ко зна колико их је помрло од недијагностикованих болести због тога? Телефонске везе су одмах биле преоптерећене. То је била директна паника коју је изазвала влада – а дозвољавам да су у њој и медији радосно прихватили да играју своју улогу.

Ове недеље, власти су признале да уместо да је дошло до зимског пораста – дошло је до пада свињског грипа. Од 100.000 недељно на врхунцу, сада их је прошле недеље било само 12.000. По најхладнијој зими последњих деценија – када би се очекивало да смртност расте, пала је испод оне за сезонски грип. У Великој Британији, од ње је умрло 360 људи, а већина умрлих је већ патила од претходних “негрипозних” поремећаја. Свињски грип није пријатан – ја сам га прележао, али он нема везе са владином хистеријом.

Прихватам да свако може да погрешити, а властима је и дужност да греше држећи се принципа максималне опрезности. Како је Аластер Кемпбел (Alastair Campbell) [3] прошлог уторка сугерисао, Ирак је ипак могао и да поседује оружје за масовно уништавање, па је зато Блер био у праву да крене у рат – онако, за сваки случај. Али – логично је упитати, како се сада у Чилокотовој истрази и чини, зашто је било оправдано предузимати превентивне мере тако џиновског и рушилачког обима, када се од онда показало да су били у праву они који су у неопходност тога сумњали. Пита ли [сада] неко нешто о грипу?

Свињски грип није први пут да пролазимо кроз овакву бесмислицу. Поседујем гомилу пророчанстава врхунских научника о BSE/CJD [4] из 1995. Она “ће довести до 136.000 смртних случајева” – што је била лажна егзактност са циљем да се утуви порука о вероватноћи – а и “могла би да зарази до 10 милиона Британаца”. Ово је довело до срамотне кампање од 5 милијарди фунти стерлинга утрошених за уништавање рогате марве и плаћања одштета. Када су се та пророчанства показала ужасавајуће погрешним, влада се правдала класичним *рамсфелдизмом* (Rumsfeld-ism) [5]

: “Непостојање доказа није доказ непостојања” (“The absence of evidence is not the evidence of absence”).

После тога је 2003. уследио CAPC (SARS) [6] са “паником која је обухватила цео свет”. WHO је објавила да ће “по једно од свако четворо Британаца умрети”. Сејач медицинске панике др Патрик Диксон (Dr Patrick Dixon) изјавио је да CAPC “има шансу од 25% да убије десетине милиона људи” – ма шта му то значило. Брзоплето-непромишљени представник конзервативаца за здравствена питања, Лиам Фокс (Liam Fox), захтевао је да се затворе и ставе у карантин сви недавни путници који су долазили из Азије, што је подразумевало и 30.000 азијских студената.

На крају, широм света је од CAPC-а умрло неких 800 људи – што треба упоредити са 21.000 умрлих само у В. Британији у сезонској епидемији грипа 1999/2000.

Исти ти непотресени и упорни паничари наставили су своју работу са птичјим грипом. Уз своје већ уобичајено претеривање, Доналдсон је прорекао 50.000 смртних случајева – па све до скромно ограничене “горње границе” од 750.000. Када се један мртви лабуд стровалио на једну плажу у Шкотској, БиБиСи-јеви репортери су шизили пратећи инспекторе који су се тетурали кроз наслаге алги, обучени у антинуклеарне оклопе. У току једне године, тај ужас је престао. Светска смртност је износила 262, са једним смртним исходом у Британији. Још један фијаско је гурнут под тепих.

Блерова влада, а сада и Браунова, показале су се вичним у употреби политике застрашивања како би се пажња скренула с других тешкоћа. Током епидемије сакагије, Блер је пожурио да за љубав фотографа натакари жути комбинезон и да прича приче, као да сада једини он стоји између те болести (која је, у ствари, нешкодљива за људе) и Армагедона [7]. Овог пута, свињски грип се временски подударио са два другим “мистериозним болестима”: MRSA и C-difficile [8], које су само у 2007. убиле 10.000 Британаца. Али, кривица за ове смрти лежи директно на прагу нечистих болница Британског система здравствене заштите (NHS hospitals). Па због тога од Доналдсона није било ни језивих прича, ни предсказања.

Доналдсон и његови орни вирусолози ће се несумњиво верно држати својих предсказања, пошто је још “сувише рано да се умиримо”. Његови савезници у БиБиСи-ју су учинили што су могли у Хоризон програму (Horizon programme) који је једну озбиљну вирусолошку студију претворио у гротескну кампању изазивања панике, уз озбиљну музику и гласове који су узвикивали “нема излаза” и “ово би могло да постане паклено”, као и “ма, не знамо ни колико вируса уопште постоји!”. Деца су се на то грчила у страху од великих богиња.

Дошло је до штампеда лудих научника. Када би ове страхове ширила нека приватна фирма, нека општина, или неке новине (као у случају anti-MMR) [9], дошло би до критика са свих страна, уз захтеве “да се скидају главе”. Али, случај баш хоће да владина Саветодавна научна група за хитне случајеве (Scientific Advisory Group for Emergencies) и даље мирно једри мирним водама, још и украшена присуством сер Роја Андерсона (Sir Roy Anderson). Овај, случајно, још и вуче плату (са шест нула) као један од директора ГлаксоСмитКлајна (GlaxoSmithKline)

[10]

. GlaxoSmithKline (GSK) је од владине панике зарадио стотине милиона. Како Андерсон тако и GSK одлучно одбијају да се ради о сукобу интереса.

Шеф здравственог одељка Савета Европе Волфганг Водарг (Wolfgang Wodarg) је један од малог броја оних који су се дрзнули да упозоре на везу “Велике фармацеутике” и националних и супранационалних агенција. Ове недеље је убедио тај Савет да започне дебату о “џиновским зарадама” GSK и осталих на пандемији свињског грипа. Тражи детаље од односима/везама тих компанија са WHO, узимајући у обзир чињеницу да претходно склопљени уговори о резервама [вакцине] ступају на снагу у тренутку када WHO употреби израз “пандемија”. WHO је то по први пут и учинила прошле године – и то са безглавом орношћу.

Није ми познато да WHO, Генерални медицински савет (General Medical Council), нити било које друго медицинско тело истражује ова питања, нити да контролишу постојање конфликта интереса доктора у државној служби, који раде и за фармацеутске компаније. Није ми познато да ли неки комитет владе или парламента, нити Национална контролна канцеларија (National Audit Office), или она за контролу конкуренције, испитују снабдевање овим лековима. Све што знам јесте да гигантске суме новца, као и времена и напора, намењене здравству прошле године су скренуте са можда изузетно важних терапија у правцу онога што је од самог свог почетка изгледало као још једна од вирусологија застрашивања.

Због тога су људи све више критички настројени према научницима. Зашто да верују ономе што “експерти” казују, када ови могу толико, и то потпуно некажњено, грешити? Оружје масовног уништавања, смртоносни вируси, нуклеарно зрачење, глобално загревање... зашто да верујемо и у једну реч од тога? А “не верујем” од “баш ме брига” раздваја само један мали корак.

(Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**)

[1] Подругљива алузија на некада популарну ратну игрицу. (Прим. прев.)

[2] Алузија на научно-фантастичну причу (и филм) о катастрофалној вирусној инфекцији услед неуспелог научног експеримента са сателитом. (Прим. прев.)

[3] Alastair John Campbell, директор одсека за комуникацију и стратегију британског премијера Тонија Блера (1997-2003), окарактеристан као "најпознатији спин доктор у свету и синоним за тај појам". (Прим. прев.)

[4] BSE/CJD: говеђа спонгиформна енцефалопатија/Кројцфелд-Јакобова болест ("кравље лудило"). (Прим. прев.)

[5] Доналд Рамсфелд, амерички министар одбране (2001-2006), познат по својим "мудрим" изрекама у стилу: "Непознато непознато" – имао их је велики број, па су "из милоште" назване "рамсфелдизми". (Прим. прев.)

[6] SARS (*Severe Acute Respiratory Syndrome*) : тешки акутни дисајни синдром, атипична пнеумонија (запаљење плућа) високе смртности, које се први пут појавило у Кини, крајем 2002. Изазвано једном варијантом коронавируса (coronavirus), са високом смртношћу. (Прим. прев.)

[7] Крај света, присутан како у Библији, тако и у другим религијама. (Прим. прев.)

[8] MRSA and C-difficile. То су две из групе такозваних нозокомијалних инфекција (инфекција добијених у болницама). MRSA: метицилин резистентни стафилококус ауреус (бактерија која је малтене присутна код свих – нарочито у ноздрвама), али која је због деценија некритички употребљаваних антибиотика постала отпорна (резистентна) на већину њих и може изазивати често смртоносне инфекције које је врло тешко (баш због те резистенције) лечити. C-difficile: клостридијум дифициле, отприлике "иста прича" – бактерија релативно често присутна у цревима, која због тога што остале бактерије услед употребе антибиотика бивају "збрисане" из црева, добија прилику да се размножава и изазива тешке, често смртоносне проливе (сличне колери) и релативно тешко се искорењује. Обе бактерије могу довести до (мини) епидемија у појединим болницама, услед којих се ове морају и затварати. (Прим. прев.)

[\[9\]](#) Ради се о кампањи оних који се противе вакцинисању деце са anti-MMR вакцином (против малих богиња, заушки и рубеоле). (Прим. прев.)

[\[10\]](#) GlaxoSmithKline: једна од највећих светских фармацеутских компанија. (Прим. прев.)